

Slovenski dom

Štev. 127

V Ljubljani, četrtek 5. junija 1941

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Duce nazdravlja zgodovinskemu prijateljstvu med Italijo in Madžarsko

Predsednik madžarske vlade Bardossy, ki je bil včeraj v Rimu slovesno sprejet, je imel važna posvetovanja z Ducejem in z zunanjim Ministrom

Rim, 5. junija. s. Včeraj dopoldne je dospel v prestolnico predsednik madžarske vlade Bardossy, sprejet z največjimi slovesnostmi in v ogromnem navdušenju rimskega prebivalstva. Na postaji je visokega gosta pozdravil sam Duce z grofom Ciano ter vodilnimi strankarskimi in vojaškimi dostojanstveniki, ki so bili deležni viharne manifestacije.

Visoki gost se je dopoldne poklonil grobovom v Pantheonu, grobu Neznanež Junaka, kjer je položil vence, in grobovom padlih fašistov.

Ob 11.40 je bil sprejet pri Nj. Vel. Kralju in Cesarju, ki ga je tudi pridržal na kosilu.

Popoldne se je med manifestacijami navdušene množice odpravil v zunanje ministrstvo, kjer je imel daljši prisrčen razgovor z Eksc. Ministrom Ciano. Za tem ga je sprejel Duce v navzočnosti zunanjega Ministra. Razgovor med obema državnikoma je trajal nad polduro uro.

Snoči ob 21 je Duce Bardossyju na čast priredil v Beneški palači večerjo, katere se je udeležil tudi zunanji Minister grof Ciano, člani vlade,

načelnik glavnega stana, državni dostojanstveniki ter visoki uradniki zunanjega ministrstva.

Pri večerji je Duce imel naslednji govor:

Ducejeva zdravica

«Eccellenza! Posebno prijetno mi je, da vam morem izreči svoj pozdrav in pozdrav fašistovske vlade ter kar najpristrčnejšo dobrodoščilo. Odnosaji zvestega prijateljstva, ki dolga leta vežejo Italijo in Madžarsko, imajo temelj v idealnih nagibih ter v političnih in gospodarskih razlogih. Ti odnosaji so v zadnjih dogodkih dobili posebno važnost in pomen zaradi boja, ki ga Italija in Nemčija bijeta za nov red ter za premišljen pristop madžarskega ljudstva k obnovitveni politiki Osi.

Udeležba Madžarske pri trojni zvezi je posvetila zaupno prijateljstvo madžarskega naroda z Italijo in Nemčijo in je stvorila močan prispevek za oblikovanje nove Evrope. Njeno sodelovanje pri skupnem boju je zagotovilo nove in večje razloge za spoštovanje

madžarskemu ljudstvu. Italija s posebnim zadoščenjem gleda, kako se uresničujejo zakonite madžarske težnje, ki jih je Italija stalno in pristrčno podpirala.

V novem redu, ki se v Evropi pripravlja, bo Madžarska dobila, kakor je to pravično, potrebne pogoje za naravni razvoj svojega narodnega življenja ter nove razloge za še tesnejše odnose in vzajemnost s prijateljskimi državami. Italija in Madžarska bosta v bodoče še naprej sodelovali v tesni skupnosti namenov za obnovo in za napredek podonavske Evrope zaradi splošnih koristi in zaradi koristi obeh ljudstev.

S temi čustvi dvigam, Eccellenza, kozarec na blagor plemenitega madžarskega naroda, na pozdrav prejšnji visokosti, madžarskemu regentu in na vašo osebno srečo.

Zahvala madžarskega ministrskega predsednika

Na Ducejevo zdravico je odgovoril predsednik madžarske vlade, ki se je zahvalil za sijajni spre-

jem in za prijateljske Ducejeve besede, izrazil je zadovoljstvo, da more obudovati na lastne oči genialno delo fašizma in Duceja na vseh področjih. Ves madžarski narod globoko občuduje junake odpore ter veličastno požrtvovalnost vsega italijanskega ljudstva in italijanske slavnje Vojske v boju za boljši evropski red. Z neomajno hvaležnostjo se madžarsko ljudstvo spominja pomoči, ki jo je Duce dajal okrnjeni madžarski državi, prijateljstvo z Italijo je trden steber madžarske politike, ki je s pomočjo Osi mogla spet dobiti del svojega bivšega ozemlja in s tem položaj, ki ji gre v srednji Evropi. Madžarsko ljudstvo je trdno prepričano, da bo edino po sodelovanju z Italijo in Nemčijo možno doseči preureditev Podonavja ter mu zagotoviti mir in blagostanje. Zadnji dogodki so Madžarsko in Italijo še bolj zblizali. Madžarski predsednik je končal z besedami:

»Ob strani naših mogočnih prijateljev gledamo Madžari s trdno vero in globokim upanjem v bodočnost. V tem duhu dvigam kozarec na čast Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter Njegove vzvišene Rodbine, na zdravje Vaše Eccellenze, na veličino in na blagor italijanskega ljudstva.«

Nuova alta manifestazione d'amicizia tra l'Italia e l'Ungheria

Il Presidente del Consiglio ungherese Bardossy, solennemente ricevuto a Roma, ebbe ieri importanti colloqui con il Duce e il Ministro degli esteri

Roma, 5 giugno. s. L'Ecc. Bardossy, presidente del Consiglio ungherese e Ministro degli esteri è venuto ieri mattina a Roma, salutato dal Duce, dal Conte Ciano e dalle Gerarchie del Partito, dalle Autorità militari e civili e dalla numerosissima folla, che entusiasticamente applaudiva al Duce, al capo del governo ungherese ed all'amicizia tra i due paesi.

L'Ecc. Bardossy ha reso nella mattina l'onore al Milite Ignoto e ai caduti fascisti. A mezzogiorno era ricevuto nella solenne udienza dalla Maestà del Re Imperatore, che lo tratteneva al pranzo.

Nel pomeriggio il presidente ungherese aveva un cordialissimo colloquio col Ministro degli esteri Ecc. Conte Ciano.

Il Duce ha ricevuto presente il ministro degli esteri conte Ciano, il presidente del consiglio ungherese e ministro degli esteri eccellenza De Bardossy intrattenendolo a cordiale colloquio per oltre un'ora e mezza.

Ieri sera alle ore 21 il Duce ha offerto in onore dell'Eccellenza De Bardossy, presidente del consiglio di Ungheria, un pranzo a palazzo Venezia. Vi hanno partecipato anche il ministro degli esteri Conte Ciano e i membri del governo il capo di Stato maggiore generale, alte cariche dello stato e alti funzionari del ministero degli affari esteri.

Ecco il discorso che il Duce ha pronunciato stasera in occasione del pranzo offerto a palazzo Venezia in onore dell'eccellenza De Bardossy:

«Eccellenza, mi è particolarmente gradito porgergli il saluto mio e del governo fascista e il più cordiale benvenuto. I rapporti di fiduciosa amicizia, che da lungi anni uniscono l'Italia e l'Ungheria, trovano il loro fondamento in motivi ideali ed in ragioni d'ordine politico ed economico. Tali rapporti hanno assunto nel corso dei recenti avvenimenti importanza e portata particolare in conseguenza della lotta che l'Italia e la Germania combattono per la conquista di un ordine nuovo e della deliberata adesione del popolo ungherese alla politica rinnovatrice dell'Asse. La partecipazione dell'Ungheria al patto tripartito ha consacrato l'intima amicizia della nazione magiara con l'Italia e la Germania, ed ha costituito un valido apporto verso la formazione della nuova Europa. Il suo concorso alla lotta comune ha assicurato nuove e maggiori ragioni di consi-

derazione al popolo magiara. E con particolare soddisfazione che l'Italia vede realizzarsi le ha costantemente e cordialmente favorito. Nell'ordine nuovo che si va preparando in Europa, l'Ungheria verrà a trovare, come di giustizia le condizioni necessarie al naturale sviluppo della sua vita nazionale e nuove ragioni di più stretti rapporti e di solidarietà coi paesi amici. Italia e Ungheria continueranno in avvenire a collaborare in stretta comunione di intenti per la ricostituzione e il progresso dell'Europa Danubiana nell'interesse generale e in quello dei due popoli con questi sentimenti, alzo il bicchiere. Eccellenza, alla prosperità della nobile nazione magiara, alla salute dell'Altezza Serenissima il Reggente d'Ungheria e alla Vostra felicità personale.»

Il Presidente del Consiglio ungherese nel suo discorso ha espresso la profonda gratitudine della

nazione ungherese all'Italia per tutto, che l'Italia ha fatto per l'Ungheria ed ha terminato con le parole:

«A fianco dei nostri potenti amici, noi ungheresi guardiamo con fede sicura e profonda speranza al nostro avvenire. Con tale spirito alzo il bicchiere in onore della Maestà del Re Imperatore e della Sua augusta Famiglia, alla salute di Vostra Eccellenza, alla grandezza e alla prosperità del popolo italiano.»

Važni ukrepi Visokega Komisarja

Ljubljana, 5. junija.

Visoki Komisar je z ozirom na napovedi v poročilu na prvi seji sosveta in da bi uredil porabo različnega blaga, izdal več važnih ukrepov. Med drugim je določena obvezna prijava goveje živine po občinah, drugi ukrep določa popis motornih vozil ter prepoveduje prodajo gumastih obrobov.

Da bi olajšal promet med raznimi kraji, je Visoki Komisar tudi določil, da se morejo telefonski pogovori v Ljubljanski pokrajini vršiti brez omejitev. Dovoljenje pa je treba imeti za pogovore z drugimi pokrajinami.

Glavni ravnatelj italijanskega tiska v Ljubljani

Ljubljana, 5. junija.

Glavni ravnatelj italijanskega tiska, je v navzočnosti Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino, kot zastopnik Ministra za ljudsko kulturo včeraj sklical voditelje tukajšnjega tiska ter imel z njimi več razgovorov.

Tobruk in Malta - glavni cilj najnovejših letalskih napadov

Rim, 5. junija. s. Uradno poročilo št. 364 se glasi:

Ponoči so naša letala bombardirala letališča na Malto.

Severna Afrika: Bombniki so nadaljevali s svojimi napadi na oporišče v To-

bruku. Bombe so zadele baterije in zasidrane ladje. En parnik je začel goreti, neki drugi parnik pa je bil napaden in zažgal vzhodno od Tobruka. Nad Sollumom so naša lovka letala sestrelila dve sovražni letali vrste »Hurricane«. Protiletalsko topništvo je sestrelilo en sovražni bombnik. V noči na 3. junij je sovražnik izvedel letalski polet nad Bengazi.

Vzhodna Afrika: Naše posadke in naše hitre kolone se povsod trdovratno branijo. V pokrajini Gala in Sidamo delovanje topništva ob reki Omo in Bottego.

Tobruk e Malta da nuovo violentemente bombardati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nella notte sul quattro, nostri velivoli hanno bombardato aeroporti della isola di Malta.

Nell'Africa settentrionale, sono stati rinnovati i bombardamenti aerei contro la base di Tobruk; sono state colpite batterie e navi alla fonda.

Un pirosealo è stato incendiato.

Altro pirosealo è stato attaccato ed incendiato a levante di Tobruk.

Il Direttore Generale della stampa italiana a Lubiana

Lubiana 5. Alla presenza dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, il direttore generale della stampa italiana in rappresentanza del ministro della cultura popolare, ha tenuto rapporto ai dirigenti della stampa locale.

Bivši nemški cesar Viljem II. umri

Berlin, 5. junija. s. Včeraj dopoldne je v holandskem gradu Doorn umrl bivši nemški cesar Viljem II. v starosti 82 let. Viljem II. je vladal v Nemčiji od leta 1888 do leta 1918, ko je odstopil in odšel v Holandijo.

Pogreb Viljema II. bo v ponedeljek jutraj v kapeli gradu Doorn. Po pokojnikovi želji se bodo pogreba udeležili samo najbližji člani rodbine.

Nel cielo di Sollum, la nostra caccia ha abbattuto due velivoli nemici del tipo »Hurricane«.

Un bombardiere nemico è stato abbattuto dal tiro antiaereo di nostre siluranti.

Nella notte sul 3, il nemico ha compiuto un'incursione aerea su Bengasi.

Nell'Africa orientale, dovunque i nostri presidi e le nostre colonne mobili persistono nella loro tenace resistenza ed instancabile attività.

In regione Galla e Sidamo, azioni di artiglieria sull'Omo Bottego. (Stefani)

Kanceler Hitler je ob smrti Viljema II. poslal bivšemu prestolonasledniku Avgustu Viljemu sožalno brzojavko in pokojnikovi vdovi sožalno brzojavko.

Srbski krivci za vojno bodo postavljeni pred posebno sodišče

Berlin, 5. junija. s. Ministrski komisar za pravosodje v zasedenem srbskem ozemlju je po radiu sporočil, da bodo vsi Srbi, ki so krivi vojne z Nemčijo, prišli pred posebno sodišče.

Beyrouth, 5. junija. s. Predvčeršnjim popoldne je nekaj angleških letal letelo nad Beyrouthom ter skušalo z bombami zadeti skladišča bencina podjetja Shell na robu mesta. Več bomb je padlo v vodo, ena je zajela reko hišo, povzročila nekaj škode in ranila nekaj Libanoncev.

Ustanovitev vojnih sodišč na Kreti

Vse civilno prebivalstvo se je proti določilom mednarodnega prava borilo z vsemi sredstvi zoper Nemce

Berlin, 5. junija. s. Včerajšnje uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi:

V bojih na otoku Kreti je bilo po dosedanjih ugotovitvah ujetih nad 8000 Angležev in okrog 4000 Grkov. Razen tega je bilo mogoče zapleniti številne oklopne vozove in topove, kakor tudi veliko množico municije, obroke in živil.

Berlin, 5. junija. s. V zvezi s čiščenjem po kretskih bojih se lahko trdi, da je na angleški in grški strani bilo vsega vsa 5000 mrtvih. Stevilo ranjenih je tudi veliko, pa še ni ugotovljeno.

Pri zadnjih akcijah je bilo ujetih še več angleških vojakov tako da znaša skupno število ujetnikov nad 10.000.

Berlin, 5. junija. s. Na Kreti so bila ustanovljena vojna sodišča, ki bodo sodila vsem tistim,

ki so odgovorni za zverinske okrutnosti, katerih žrtev so bili številni nemški padalci.

Pobegli bivši grški pravosodni minister Dimitrakis je po prihodu v Egipt izjavil, da glavnega mesta rKete Herakliona ni več, temveč je ostal od njega le ogromen kup razvalin. V mestu ni ostal niti kamen na kamnu, morala prebivalstva pa je bila vseeno izvrstna in so se vsi ljudje od petnajstega do petinsedemdesetega leta z vsemi razpoložljivimi sredstvi udeleževali boja proti Nemcem.

S to izjavo je bivši minister potrdil, da se je civilno prebivalstvo na Kreti v nasprotju z mednarodnim pravom borilo proti nemškim vojakom, pri čemer so morili in mučili tudi ranjence. Usoda, ki je doletela Heraklion je torej le upravičeno maščevanje nemškega letalstva.

Nemško uradno poročilo o obnovitvi letalskih akcij na Zahodu

Berlin, 5. junija. s. Včerajšnje uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi:

Letalstvo je bombardiralo včeraj industrijske naprave v grofiji Essex in v južni Angliji. Severovzhodno od Orkneyskih otokov so potopila bojna letala zadnje noč 4000 tonsko trgovsko ladjo in hudo poškodovala pred severno obalo Škotske dva velika tovorna parnika. V noči na 3. junija so torpedna letala dosegla dva zadetka na veliki bojni ladji.

Uspešni letalski napadi so bili zadnje noč usmerjeni na preskrbovalno luko Hull in proti pristaniškim napravam ob angleški južni in vzhodni obali.

V Severni Afriki živahno obojestransko topniško delovanje pred Tobrukom. Oddelki nemških strmoglavnih in rušilnih letal so 2. junija ponovno napadli cilje okrog Tobruka, uničili v pristanišču transportni parnik in dosegli zadetke na neki angleški protiletalski postojanki.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško ozemlje.

V času od 29. maja do 3. junija je izgubil sovražnik 20 letal, izmed katerih so jih v letalskih bojih nočni lovci in protiletalsko topništvo sestrelili 14, dva pa čolni za iskanje min, dočim je bil ostanek razdejan na tleh. V istem času je bilo izgubljenih 10 lastnih letal

Druga obletnica združitve Albanije z Imperijem

Tirana, 5. junija. s. List »Tomor« posveča članek obletnici uvedbe albanske ustave in pravi med drugim: »Dve leti sta potekli od dneva, ko je Kralj in Cesar dal ustavo svojemu kraljestvu v Albaniji. Zgodovinsko dejanje, ki je povežalo Albanijo z imperialno skupnostjo z Rimom, je bilo z ustavo svojo končno veljavo in izraz. Dve leti sta potekli od tega ustavnega dejanja, ki je preživelo vse preizkušnje v času, ki je bil ne samo poln velikih dogodkov, temveč tudi poln nove zgodovine. Zveza Albanije z rimskim imperijem je v tem času doživela svoj krst na bojnih poljih in sicer v luči zmage, ki je ovenčala itali-

jansko orožje. Ta dan ima v naši zgodovini svoj veliki pomen. Albanska ustava, ki je v dveh letih podala dokončen in večni temelj zvezi z Albanijo, predstavlja danes temeljni kamen fašistične moči Imperija na Balkanu. Zveza z Albanijo je bila predznak novega reda, ki ga je Os naredila v jugovzhodni Evropi. Albanija proslavlja danes drugo obletnico svoje ustave v siju sijajne zmage. Albansko ljudstvo izraža svojo vdanost Kralju in Cesarju z istim navdušenjem in z istim srcem, kakor ga je pozdravljalo na svojih tleh ob priliki nedavnega obiska.

Odpor v obeh ameriških zbornicah proti diktatorskim pooblastilom za Roosevelta

V opoziciji so tudi mnogi demokrati in večina republikancev

Washington, 5. junija. s. Povečal se je odpor intervencionistov in izolacionistov v kongresu zaradi zakonskega predloga vlade, po katerem naj bi Roosevelt dobil pooblastilo, da zapleni vojno industrijo in zasebno lastnino v vojne namene. Celo več starejših poslancev, ki pripadajo vladni večini, se je izrazilo proti temu zakonskemu predlogu. Zaradi tega se obeta ostra borba in razprava v kongresu. Poleg tega se še proti zakonskemu osnutku izrazili skoraj vsi republikanci in

del demokratov obeh zbornic, med njimi tudi predsednik senatske zunanje-politične komisije senator George, ki je znan kot Rooseveltov prijatelj. Mornariški minister Knox je sprejel skupino kakih sto zastopnikov ladjedelnic in jim rekel, da so Združene države in mornarica poklicane, da prevzamejo odločilen delež v sedanji vojni, kajti vse temelji na čudežih, ki naj bi prišli. Eden najvažnejših čudežev, je poudaril minister, pa je izdelovanje ladij, ki sicer zelo počasi napreduje.

Stanovanjske odpovedi in zaščita najemnikov

Ljubljana, 5. junija.

Za gospodarske in socialne prilike mesta po- učen splošni pregled o stanovanjskih odpovedih, podanih letos pri okrajnem sodišču, kaže sliko, ki nam podaja refleksivno vse razvoje gospodarsko-socialnega življenja v letošnjem, velikih dogodkov polnem času. Oddelek za odpovedi na sodišču je letos zaznamoval 519. lani ob tem času že 1066 sodnih odpovedi, torej je razlika letos napram lani 547 odpovedi, kar je prav znatno število. Zakaj je letos manj odpovedi, je na dlani. Vplivali so na odpovedi v prvi vrsti zunanji pogoji in pa tudi uredba o zaščiti najemnikov, ki se vedno v veljavi. Vse pa kaže, da so se stanovanjske prilike nekako stabilizirale in da najemniki streme zadostiti svojim obveznostim napram gospodarjem. Napram aprilu so v maju stanovanjske odpovedi višje, maja jih je bilo 116, aprila le 84. Lani maja 175.

Plačevanje najemnine v naprej

Kljub zaščiti najemnikov po uredbi z dne 16. oktobra 1940, ki zahteva navedbo točnih razlogov za odpoved stanovanj, so najemniki dolžni po še vedno veljavnih določilih obnega državljan- skega zakona plačevati najemnino vsak mesec ali pa kvartalno v naprej. Za neplačano najemnino lahko gospodar najemnika takoj toži, najemnik je zaščiten samo v toliko, da mu gospodar ne more takoj prvi mesec odpovedati, ko je zaostal s plačilom najemnine za 1 mesec. Šele po poteku 1 meseca in če najemnina ni poravnana, ima gospodar pravico stanovanje najemniku sodno odpovedati.

Nekateri naivni najemniki so si zabilili v glavo poseben »moratorij« za plačilo najemnine. Nekaj so aprila slišali o nekakem moratoriju glede plačila gotovih terjatev, pa so takoj ta moratorij aplicirali na najemnino. So v zmoti, ko mislijo in so celo prepričani, da jim ni treba najemnine točno in popolno plačevati. Res, da dobri gospodarji potrepe, ko uvidijo, da je kak najemnik, drugače vedno reden in vreden plačnik, zašel ne po svoji krivdi v težkoče in sami potrepe. So pa najemniki, ki skušajo dobroto izrabljati in naga- jajo na vse mogoče načine pri plačilu najemnine. Nekateri so začeli kar samovoljno zniževati najemnino, ki je bila prvotno sporazumno z gospodarjem določena v najemni pogodbi. Nekateri tudi odgledujejo gotove zneske od najemnine. Samovoljno odtegotovanje in zniževanje najemnine ni upravičeno in nikjer v zakonu utemeljeno. Znižanje najemnine je možno le sporazumno z gospodarjem po novi najemni pogodbi.

Zavrnenih je bilo meseca maja 15 odpovedi

Kakor smo že omenili, je bilo maja podanih 116 sodnih odpovedi, s katerimi so hišni gospodarji zahtevali izpraznitve najetih stanovanj za junij, julij, avgust in celo september. Samo za mesec julij je bilo 84 sodnih odpovedi, od teh je sodnik zavrnil 15 kot neutemeljene in ne odgovarjajoče členom in določilom uredbe o zaščiti najemnikov.

Iz zavrnenih odpovedi se jasno zrcali marsikatera socialna zanimivost. Mnogi gospodarji so odpovedali strankam, kot razlog so kratko nava- jali, da potrebujejo stanovanje sami, da so prišli

iz severnih krajev njih sinovi in hčere, ki nimajo strehe. Za te sedaj rabijo drugače v najem dano stanovanje. V nekaterih primerih je sodnik te odpovedi zavrnil. Zakaj? Po uredbi o zaščiti najemnikov je namreč razlog, da gospodar rabi stanovanje za sebe ali svoje, popolnoma zadosten za odpoved. Toda mnogi gospodarji so bili v takih primerih nekoliko premogočni. Nek gospodar je 80. maja predložil sodišču odpoved z zahtevo, da mora najemnik že 10. junija stanovanje izprazniti, ko je bila drugače veljavna enomesečna odpoved. Gospodar je kot razlog kratko navedel: »Stanovanje rabim za družino svoje poročene hčere, ki je prišla iz Štajerske.« Sodnik je to odpoved kot v zakonu neutemeljeno zavrnil, ker je bila prvič odpoved prekasno za 1 mesec vložena, ko ne bi moglo sodišče pravočasno dostaviti odpovedi najemniku in drugič, ker je odpoved zahtevala krajši izselitveni rok.

Glede enomesečne odpovedi vlada med gospodarji še vedno velika zmeda. Gospodarji so dostikrat mnenja, da začenja enomesečni odpovedni rok veljati za stranko takoj od dneva, ko je bila odpoved pravilno podana na sodišču in registri- rana v vložišču. To ni pravilno! Odpoved mora biti tako podana na sodišču, da more to stranki še pravočasno odpoved dostaviti. Slučaj je bil n. pr. naslednji! Hišni lastnik je 30. maja vložil sodno odpoved za 1. julij. Sodnik je predlog kratkoma zavrnil, utemeljujoč: »Odpoved je bila sodišču prekasno podana, ker ni moči odpovedi več pravočasno dostaviti nasprotniku.« Treba je, da gospodarji odpovedo v primernem času, da bo veljavna odpoved. O drugih zanimivih stanovanjskih zadevah in določilih prihodnjic. —d.

Japonska vztraja pri trojnem paktu

Washington, 5. junija. s. Sanghajski dopisnik ameriških listov iz Hearstovega koncerna poroča, da je Japonska znova potrdila svojo trdno voljo, da se bo držal pogodb, ki jih je sklenila z Osjo. Japonska zasleduje očividni namen, da bi zadrževala severno-ameriško mornarico na Tihem Oceanu. Popolna zvestoba Japonske do trojnega pakta je dobila svoje potrdilo tudi v Brzjavki, katero je minister Macnauka poslal časnikařu Wiegandu, ki mu je stavil zadevno vprašanje brzjavno. Isti časnikar poudarja, da ni imela uspeha pošiljatev severnoameriških letalcev na Kitajsko, poudarja pa tudi neumestnost vzhodnih vprašanj, o katerih razpravljajo različni severnoameriški senatorji v svojih govorih. Časnikar omenja dalje tudi nevtralnostno pogodbo med Rusijo in Japonsko, ki dopušča japonski široko svobodo manevrov. Neuspeh pogajanj v Bataviji, ki ga je povzročila angleško-ameriška diplomacija, je povzročil v japonskem ljudstvu občutek globoke trpkosti. Sedaj washingtonski vladi ne preostane nič drugega, kakor da prepove ves izvoz bencina na Japonsko, da bi tako poglala v tek dogodke, ki se pričakujejo na Daljnem Vzhodu.

Zahtevajte povsod naš list!

je bil zelo redek.

»Kaj si odkril?« ga je vprašala. »Če ni drugače, bom grizla tudi travo.«

Robin ji je pripovedoval o njuni novi gospo-

dinji.

»Ubožica... tako je pogumna!« je tiho dejala Oktober. »Meni je oprema iz zgodnje viktorijske dobe zelo všeč. Posebno mize... s pečenimi piščanci in drugimi dobrotami. Ah!... še misliti ne smem, če ne omagam.«

Gospa ju je pričakovala ob vhodu in ju odvedla v salon. Povedala jima je, da jo imenujejo miss Ellen.

Pokazala jima je sobo.

»Samo eno prošnjo imam. Da bi, če mogoče, en delali najmanjšega ropota. Bolnika imam v hiši. Moj oče je... zelo bolan.«

Zakrila si je obraz z robcem. To je torej bil vzrok njenih solz.

»Ali želite mogoče kosilo? Sicer je že precej pozno, a kljub temu vam lahko kaj pripravim.«

»Prosim! Zelo nama ustrežeta.«

Oktober se že skoraj ni mogla več obvladati. Miss Ellen je tiho izginila skozi vrata in jih previdno zaprla za seboj.

Robin je smehljaje se pogledal svojo tovarišico.

»Skoraj se mi zdi, da vse to ni res. Saj so to skoraj nemogoče stvari. Hvala Bogu, da imam vsaj denar.«

Vzel je bankovce iz žepa in jih ljubeče po- božal. Nato pa jih je z narejeno brezbriznostjo znova stlačil nazaj.

»Imava samo eno sobo; reči sem hotel samo eno spalnico... Rekel bom gospodinji, da spim rajši na divanu... Prav za prav se možni, ki je vaju spati na trdih tleh in ki se mu lesena koliba

Novice s Hrvaške

Zagreb, 5. junija. s. Poglavnik dr. Pavelić je objavil ukaz, po katerem se judje izločijo iz književnosti, od časopisja, iz umetnosti, gledališča in iz filma.

Zagreb, 5. junija. s. Za državnega tajnika za vsaško propagando je bil imenovan Josip Milkovič, ki je bil rojen 1909 v Senju, po poklicu pa je odvetnik. Od 1. 1928 je bil sodelavec dr. Pavelića, zivel pa je dolgo v Italiji, Avstriji in Nemčiji. L. 1938 je bil interniran v Senju. Takoj po svojem imenovanju je Milkovič sprejel dopisnika agencije Stefani in mu izjavil, da dobro pozna italijanski tisk in ga spremlja z velikimi simpatijami. Srečen bo, če bo mogel stalno sodelovati s predstavnikmi italijanskega tiska. Milkovič je tudi razložil svoj program za tesno sodelovanje med italijanskim in hrvaškim tiskom.

Indijci zahtevajo svobodo

Sanghaj, 5. junija. s. Indijski list »Azai Indu- stang« nastopa proti mnenju nekaterih londonskih politikov, ki izjavljajo, da se Anglija bori za svobodo narodov. Takšne besede o svobodi, ki prihajajo iz angleških ust, so za indijsko ljudstvo le posmeh in posebno trpke. Gandhi in indijski kongres sta bila lani oktobra prisiljena razglasiti državljansko neposlušnost zato, ker so jim Angliži odrekli pravico do svobode. Danes sede najboljši Indijci kakor so Pandit Nehru, Chandra Boze, Kalam Azat in stotine drugih domoljubov v zaporih, ker so zahtevali svobodo za svoj narod. Za to svobodo je zadnje tedne padlo več sto Indijcev pod ognjem angleških čet in policije v raznih indijskih mestih.

S kitajskih bojišč

Tokio, 5. junija. s. Poročila, ki prihajajo iz bojišč, pravijo, da je skupina letal japonske mornarice močno bombardirala kitajske vojaške postojanke pri Hsüčalingu, 50 km jugozahodno od Ankinga, ki je glavno mesto pokrajine Anhvej. Bombe so porušile vojašnice in tovarne orožja. Druge skupine letal japonske mornarice so napadle Čučau in Lejtaičin, pomembni strateški točki v kitajski pokrajini Honan. Bombe so razdejale železniško postajo in skladišča.

Tokio, 5. junija. s. Poročila iz Kitajske pravijo, da grozi komunističnim oddelkom iz 12. in 3. armade skupine popolno uničenje zaradi napredovanja japonskih čet, ki so pred nekaj dnevi začele z ofenzivo.

Tokio, 5. junija. s. Japonska vlada je imenovala Uobna Jokota, tajnika v prometnem ministru za prvega prometnega komisarja v Bangkoku z nalogo da bo pospeševal zveze med Japonsko in Tajem (Siamom).

Roosevelt razpravlja z Wynantom

Washington, 5. junija. s. Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull je imel dolg razgovor z britanskim poslancom Buttlerjem in s predstavnikom britanskega ministrstva za trgovsko vojno Noelom Hallom. O vsebini teh razgovorov ni nič znanega. Predsednik Roosevelt pa je na ti- skovni konferenci odklonil odgovor na vprašanje glede predmeta razgovora, ki ga je imel v Beli hiši z ameriškim veleposlanikom v Londonu Wynantom. Ti razgovori se bodo nadaljevali tudi danes.

Srbija je dobila srbski dinar

Belgrad, 5. junija. s. Poveljnik okupacijske vojske v Srbiji je izdal več odredb, ki so posebno važne za gospodarstvo in finance. Ena teh odredb ureja začasno tudi bančni in valutni promet. Namesto prejšnje jugoslovanske narodne banke je začela poslovati nova srbska narodna banka. Za šefa civilne uprave ozemlja je bil postavljen gu- verner, ki bo pomagal komisarju. Za to mesto je bil postavljen dr. Milan Radosavljevič, ki je bil do januarja letos guverner jugoslovanske narodne banke. Komisar za zasedeno srbsko ozemlje bo ravnatelj nemške narodne banke Soengen. Jugo- slovanska narodna banka je prešla v likvidacijo. Jugoslovanski bankovci bodo zamenjani. Za vsak jugoslovanski dinar se bo dobilo po en srbski dinar.

Potopljena petrolejska ladja

Newyork, 5. junija. s. Semkaj je prispelo po- ročilo o potopitvi neke ladje, ki je bila v službi Velike Britanije. Gre za norveško cisternsko ladjo »Besulieu« (6114 ton), ki je bila torpedirana in potopljena. Ta ladja je dobro leto vozila v službi angleške vojne mornarice.

I Spored koncerta godbe XI. Armadnega Zbora pod vodstvom podporočnika maestra Adolfa Di Zenzo. Koncert bo v četrtek 5. junija v Tivoliju ob 18.30 do 20. Spored: 1. Verdi: »Ernani«, koračnica; 2. Bellini: »Norma«, simfonija; 3. Seppilli: »Rdeča ladja«, fantazija iz opere; 4. Verdi: »Aida«, I. dejanje; 5. Verdi: »Ivana Arska«, simfonija; 6. Di Zenzo: »I. pehotni polk« »Re«, koračnica.

Uvedba svobodnega telefonskega prometa v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 5. junija.

Da bi pospešil ureditev trgovskih odnosov in splošnih zvez v novi pokrajini, je Visoki Komisar odločil, da se lahko telefonski pogo- vori v Ljubljanski Pokrajini vrše brez poprejšnjega dovoljenja. Za telefonske pogovore z drugimi pokrajinami in Kraljevino je treba imeti dovoljenje krajevne Questure, kateri je treba v dveh izvodih predložiti prošnjo, od katerih bo ena z dovoljenjem izročena telefonskemu uradu. Za pogovore s tujino je treba prošnjo v dveh izvodih naslavljati na Visoki Komisarjati ter jih predložiti krajevni Questuri.

Le comunicazioni telefoniche nella Provincia di Lubiana vanno normalizzandosi

Ljubljana, 5. junija.

L'Alto Commissario per favorire la norma- lizzazione dei rapporti commerciali e in genere delle comunicazioni della nuova provincia ha dis- posto che le comunicazioni telefoniche nell'interno della Provincia di Lubiana possano aver luogo senza il preventivo nulla osta.

Per le conversazioni telefoniche con le altre Provincie del Regno occorre il nulla osta della lo- cale R. Questura, a cui dovrà essere presentata istanza in duplice copia, una della quali, col visto di autorizzazione sarà rimessa all'Ufficio tele- fonico.

Per le comunicazioni con l'Estero, invece, le domande in duplice copia saranno dirette all'Alto Commissariato e presentate alla locale R. Que- stura.

V treh vrstah...

Pogorelo meščansko šolo v Novem mestu bodo znova zgradili. Veliko šolsko poslopje, ki je postalo žrtev zadnje vojne, bodo znova pozidali. Visoki Komisar je dal že nalog za napravo novih načrtov, ki so potrebni za gradbena dela. Načrte že izdelujejo.

Vina in piva ni več na Štajerskem. Lanska vinska letina je bila slaba in so ljudje že vse za- loge porabili. Dalmatina, ki so ga tudi »obrajali«, že dolgo ni več, sedaj pa je zmanjkalo tudi piva. Unionsko pivo, ki je krilo večjo potrošnjo, nima več trga na Štajerskem, mariborska pivovarna pa ne zmore tolike potrošnje. Piva je samo še toliko, da ga gostilničarji dajejo le svojim stalnim gostom.

Poseben komisarjat je ustanovila hrvaška vla- da, ki bo imel nalogo skrbeti za pravilno poraz- delitev živil med prebivalstvo. Izšel je tudi ukaz, po katerem morajo zbrati vse zaloge živil in razne vrste žita, posebno pa pšenice.

Olje so tudi racionalizirali. Ker je na Hrvaškem v zalogi do nove letine samo 105 vagonov olja in mora to olje zadostovati, je vlada sklenila skrajši porabo. Vsaka oseba v mestu bo odsej dobila 100 gr olja na mesec, potrošniki v pasivnih kra- jih pa bodo dobili še manj — 60 gr, v poljedel- sko donosnih krajih pa po 25 gr na mesec.

V Zagrebu so začeli deliti potrošniške nakaz- nice. Dne 24. maja so začeli z delitvijo potrošniških nakaznic. Najprej so jih porazdelili v predmestjih, kasneje pa je prišlo na vrsto še središnje mesta.

Do 30% bodo dajali hrvaški denarni zavodi likvidnih denarnih sredstev za podporo hrvaškega gospodarstva.

500 milijonov dinarjev bo znašal blagovni promet med Hrvaško in Nemčijo v prvih štirih mesecih.

»Domovina« se imenuje nova hrvaška zava- rovalnica, ki ima tri milijone dinarjev glavnice.

Od Dobove na hrvaško-nemški meji hitro gra- de dvotirno železnico proti Zagrebu. Tako poročajo hrvaški listi.

Vsak zagrebški Žid ima že svoj znak. Razde- litev židovskih znakov je bila v Zagrebu končana te dni. Vsega je bilo med Žide razdeljenih 8860 židovskih znakov.

Na Hrvaškem bo kmalu izdan velik italijan- sko-hrvaški slovar. Izdali bodo tudi novo veliko italijansko slovnico za Hrvate. Slovnico bo izdelal Italijanski kulturni inštitut za inozemstvo.

Srbsko Narodno banko bodo ustanovili v Bel- gradu. Tako so določile nemške oblasti. Za guver- nerja je imenovan dr. Milan Radosavljevič. Pri banki bo tudi zastopnik nemške Narodne banke. Tudi on je že omenovan. Piše se Schönden. Isto- časno z ustanovitvijo Srbske Narodne banke se je pričela likvidacija bivše Narodne banke. Bivši jugo- slovanski dinarji bodo zamenjani s srbskimi, ven- dar pa se tečaj ne bo menjal.

Vsak Hrvat bo smel do nove letine obdržati: 50 kg pšenice, rži ali ječmena ali pa 40 kg moke, ali pa 100 kg koruzne moke. Tisti kmetje, ki pitajo svinje, obdrže lahko še 200 kg koruzne moke za pitanje svinj. Vlada je izdala naredbo o popisu in oddaji presežkov žita, koruze in moke. V 14 dneh se mora izvršiti popis zalog. Za odvzeto moko bodo lastniki dobili po 450 din za metrski stot krušnega žita, 350 din za stot koruze in 565 dinarjev za metrski stot enotne krušne moke.

Vprašala je o tem med tem, ko ju je vodila v jedilnico. Robin ji je povedal, da ne bosta dobila priljage semkaj, ker se je ustavil le, ker je bilo njegov ženi slabo. Sicer pa, da se mudita le za nekaj dni tu, da se pa kmalu spet vrmeta v Kanado.

Vzel je iz žepa nekaj bankovcev in jo vprašal, če ne želi, da bi ji plačal s tem in oskrbo za ves teden naprej. Opazil je, kako so se ji zabesčale oči. Obenem jo je prošil, če bi mogla njegovi ženi in njemu prinesiti nekaj stvari iz mesta. Kakšno obleko, nekaj perila in druge drobnarije.

Ko je sedel k mizi, je Oktober že pospravila prvo jed. Miss Ellen jima je sama stregla. Pove- dala jima je, da jima je priskrbela izredno dobro kapljico.

»Je brez alkohola. Moj ljubljani oče je vedno trdil, da je spoštovanje zakonov največji dokaz naprednosti.«

Vino, ki je bilo pripravljeno iz bezgovih jagod, je bilo res zelo dobro. Medtem jima je miss Ellen pripovedovala zgodbo bezgovega grma, s katerega je nabrala jagode. Kava pa je bila vodena in sko- raj neužitna.

»Ni dvoma, da je Angležinja,« je porogljivo odvrnil Robin, ko je njegova tovarišica izrazila svoj dvom o tem. »Samo pokusi to kavo, pa se boš o tem tudi ti prepričala.«

Kmalu nato se je miss Ellen zopet vrnila. Pripravljena je bila na pot. Robin je bil zelo vesel, ko mu je izjavila, da je pripravljena kupiti vse, kar želi.

»Ali si želite ogledati sobo sedaj, ali ko se vrnem? Sicer si jo pa sami tudi lahko ogledate. Ne bo vam težko je najti. Vrata so v prvem nad- stropju, ravno nasproti stopnicam.«

(Daje).

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

»Hišna gospodinja sem jaz,« je dejala pre- prosto. »Imam samo eno služkinjo, zato moram večjih samca odpirati vrata. Rekli ste, da želite sobo v najem?«

»Rad bi imel dve.«

Ona pa je odkimala.

»Zelo mi je žal, a imam samo eno — veliko dvojno sobo. Vedeti morate mr...?«

»Beausere.«

»Vedeti morate mr. Beausere, da nimam no- benih podnajemnikov več. Hiša je precej oddaljena od Ogdensburga in v zadnjih letih so tam zgradili več novih hotelov. Le spomladi in jeseni pride večjih k meni neka družina iz Kanade.«

Hotela mi je še več pripovedovati, a on je ob misli na svojo tovarišico postal nestrpen in nikakor ni bil voljan še naprej poslušati njenega pripove- dovanja.

»Ali smem privedi svojo ženo?« je vprašal. Se nekoliko je oklevala.

»Prosim. Prepričana sem, da ravnam prav. Bog mi je naredil že velike čudeže — zato vam moram zaupati.«

Po teh skrivnostnih besedah ga je spremila do vrtnih vrat. Robin ni utegnil razmisлити o nji- hovem pomenu. Tekel je, kar so ga nesle noge, na kraj, kjer je pustil svojo tovarišico. Kamen se mu je odvalil od srca, ko je zagledal, da mu je počasi prihajala naproti.

»Angel moj! Mislim sem, da te bom moral nesti.«

Oktober se mu je nasmehnila in njen nasmeh

Dar Kr. Akademije znanosti v Bologni naši univerzi

Te dni je prispel v Ljubljano nedavno napovedani dar Kr. Akademije znanosti Instituta v Bologni naši univerzi — lepa vrsta publikacij, ki bo odlično izpopolnila zaklade naše univerzitetne knjižnice. Prejeli smo: 1. Sejna poročila Razreda za duhovne vede (Classe di Scienze Morali) Akademije 1907—1940 (4 serije v 31 zvezkih); 2. Spomenike (Memorie) istega razreda 1906—1939 (4 serije v 30 zvezkih s pripadajočimi suplementi); 3. posebne publikacije istega razreda, med katerimi je omeniti velike »Osnove jezikoslovja« (Elementi di glottologia) Alfreda Trombettija, Bologna 1923, dalje publikacije, ki jih je izdala Akademija 1930 in 1931 ob 200 letnici smrti slavnega Bolognjca L. F. Marsilija, nekaj odličnih del klasičnega filologa Goffreda Coppola, delo Vincenza Bartholomeisa o znanstveni ostalini G. M. Bar-

bierija, romanista 16. stoletja (Le carte di G. M. Barbieri... 1927) in delo Edoarda Volterra o rimskem pravu v zvezi z orientalskimi pravi (Diritto romano e diritti orientali, 1937) — skupaj 9 zvezkov; 4. Sejna poročila Razreda za prirodoslovne vede (Classe di Scienze Fisiche) 1912—1938 s supplementi (skupaj 28 zvezkov); 5. Spomenike (Memorie) istega razreda 1913—1940 (3 serije v 27 zvezkih).

Znanstvena vrednost vseh teh publikacij — skupaj 128 zvezkov — je zelo velika. Bologna, ki je sedež ene izmed najstarejših univerz v Italiji in Evropi, nadaljuje s to lepo gesto svoje staro izročilo »Bononia docet« v kar najbolj plemenitem smislu te besede. Naša univerza in naša univerzitetna knjižnica pa izražata Kr. Akademiji v Bologni svojo najiskrenejšo zahvalo!

Kmetijstvo v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 4. junija.

Zanimivo bo vedeti, koliko ima nova Ljubljanska pokrajina sedaj zemlje, koliko konj, in druge živine, koliko je od zemlje njiv, travnikov, sadovnjakov itd. Naj iz znanega kmetijskega lista »Orač« navedemo nekaj zanimivih podatkov, ki naj pokažejo gospodarsko moč Ljubljanske Pokrajine.

Takole pravi »Orač«: Od skupno okrog 450 tisoč hektarjev površine, kolikor jo ima Ljubljanska Pokrajina, je nekaj nad 260.000 hektarjev kmetijske zemlje, skoraj 40% pa odpade od tega na gozd, ki zavzema 177.000 hektarjev površine. Razmerje med kmetijsko površino zemlje in med gozdom se je nasproti prejšnjemu stanju celotne Slovenije le malenkostno spremenilo v korist kmetijske zemlje, tako da tudi v novi pokrajini daje gozdarstvo v veliki meri značaj našemu kmetičnemu gospodarstvu. Število kmetijskih obratov na tem ozemlju znaša okrog 34.500 in so to, po večini majhna kmetička posestva.

Od kmetijske zemlje odpade okrog 74.000 ha ali 28% na polje, 98.000 ha ali 37% na travnike, 77.000 ha ali 29% na pašnike, ostala zemlja pa odpade na vrtove, vinograde, sadovnjake in malo koristna barja in močvirja. Že iz podatkov površine za travnike in pašnike vidimo, da je glavni poudarek našega kmetijstva sedaj v živinoreji.

Po zadnjem štetju bi na ozemlju Ljubljanske Pokrajine prišlo nad 110.000 glav goveje živine,

nad 16.000 konj in nad 70.000 prašičev. Zelo je pa verjetno, da bo sedaj zaradi dogodkov, ki so združeni z vojno, število živine še bolj padlo in da bo manjše, kakor pa je bilo pred leti. V notranjem delu so velike možnosti za razvoj mlekarstva, ki je že pred leti imelo v Trstu zelo dober trg za vse mlečne proizvode. Sedaj bodo nekdajne zveze spet mogle priti do veljave.

Okrog 42.000 ha naših njiv je bilo zadnje leto posejanih z žitom. Sama pšenica je zavzela nad 14.000 hektarjev, koruze pa okrog 12.000 ha. Pridelek pšenice je bil na področju Ljubljanske Pokrajine lansko leto 115.000 metrskih stotov, pridelek koruze pa 162.000 stotov. Izmed sadežev zavzema največjo površino krompir. S krompirjem je zasejanih največ naših njiv. Krompirja so imeli zasajenega največ 16.000 hektarjih. Pridelek pa je znašal skoraj milijon stotov.

Med kmetijskimi panogami je omeniti še vinogradništvo, ki je razširjeno predvsem v novomeškem, žrnemelskem in pa krškem okraju. Površina vinogradov znaša okrog 64.000 hektarjev. Izgledi za naše vinogradništvo seveda sedaj niso rožnati, ker moramo računati z močno konkurenco italijanskega vina.

Sadovnjakov imamo v Pokrajini nekaj nad 3000 ha. Sadje pa zaenkrat, razen v Belokrajini, nima posebne vloge v kmetijstvu naše pokrajine.

S temi nekaj besedami smo orisali gospodarski položaj v novi Ljubljanski Pokrajini.

Reja morskih prašičkov in kunccev se nad vse izplača

Kože plemenitih vrst zajcev imajo lepo ceno

Ljubljana, 5. junija.

Do nedavnega so gojili male živali kot so zajci, morski prašički in golobi predvsem ljudje, ki nimajo večjega posestva, kjer bi mogli rediti krave in drugo rogato živino. Znali so ti mali ljudje izrabiti tudi najmanjši kosček zemlje, da dobe hrane za svoje male živalce. Sedaj je popravljanje po kuneh tako veliko, da rejci malih živali, oziroma mali gospodarji, kakor se sedaj imenujejo, ne morejo več sami ustreči številnim povpraševalcem in zadostiti potrebam sedanjega časa. Zaradi tega je na vsak način koristno in potrebno, da se tudi »veliki gospodarji« — posestniki lojto reje malih živali, predvsem pa reje kunccev in morskih prašičkov, pa čeprav imajo v svojem hlevu nekaj repov živine.

Goveje, svinjsko in telečje meso je vsak dan težje dobiti, posebno v večjih mestih, in kaj lahko je mogoče, da ga bo sploh nemogoče dobiti. Ni boljše nadomestila za omenjene vrste mesa, kakor je meso kunccev in morskih prašičkov, razen če izvajamo meso perutnine. Predsedki proti uživanju mesa kunccev in morskih prašičkov so pa prazni in neutemeljeni. Bajka o parjenju kunccev kakor tudi morskih prašičkov s podganami je prav nesmiselna in ji lahko nasede le tisti, ki noče rabiti svoje glave. Sicer pa, kdo bi silil jesti meso kunccev ali morskih prašičkov? Nihče. Tisti pa, ki ima doma več kunccev ali morskih prašičkov pa se mu ne da jesti njihovega mesa, pa naj jih kar hitro prinese na trg, kjer bo šlo meso za med v denar. Danes stane kuncce gospodarske pasme, kakor na primer ovna ali angorski zajec ali pa belgijski orjak 200 do 300 dinarjev, pa je še vsak vesel, če ga lahko dobi. Zajci manjših pasem so pa cenejši in stanejo od 40 do 60 dinarjev. Od kunca pa ni uporabno samo meso, ampak tudi koža, pa ne samo zimska, ampak tudi letna. Zimska koža je mogoče s strojem predelati v najlepšo krzno, ki ga potem često prodajo kot izvirno krzno plemenitih in dragih kožuharjev. Letno kožo starejšega kunca je mogoče ustrojiti v usnje, ki je popolnoma uporabno za gornje dele trpežnih čevljev. Seveda je treba znati kožo pravilno ustrojiti, čevljar pa mora tudi znati iz različnega usnja delati čevlje ne pa samo iz grobega telečjega usnja. Sicer pa ni treba preveč dokazovati, kako potrebna in koristna je reja kunccev ljudem, ki živijo v mestu ali se vsaj večkrat mudijo v njem. Potrebo po reji kunccev in morskih prašičkov čuti danes mesto mnogo bolj, kakor pa podeželje.

Še nekaj besed o reji kunccev in morskih prašičkov. Najbolj se izplača rediti kuncce gospodarske pasme, kakor so to ovnači, ki dajejo veliko dobrega mesa in zelo uporabno kožo, orjaki,

ki so še večji od ovnačev, ter angorci, ki dajejo razen mesa in kože še izvrstno in dragoceno angora volno, ki jo zelo cenijo in drago plačujejo. Saj stane samo 1 kilogram nekaj sto dinarjev. Letni pridelek štirih dobrih angora kunccev zadostuje za eno obleko. Najboljši način reje kunccev je gojiti jih v kletih oziroma v oddeljenih prostorih, kjer je mogoče nadzirati vsako posamezno žival. Kdor pa zaradi prepoznošenosti ne ulegne na ta način gojiti zajcev, naj si nabavi vsaj manjše hlevske pasme zajcev, ki se preživljajo v glavnem od tega, kar goveja živina razreže po tleh. Razume se, da bo vsak še razen tega dajal zajcem korenja, pese, trave, regrata, da bodo boljše napredovali in se dobro redili.

Istovrstno z zajci je priporočljivo gojiti tudi morske prašičke, katere krmiš prav tako kakor zajce. Z morskimi prašički ni skoraj nobenega dela. Prašički se tudi hitro množe in kmalu odrastejo. Njihovo meso pa je skoraj boljše kakor meso kunccev.

Okna in odprtine zaklonišč na uličnih hodnikih morajo biti primerno urejena

Ljubljana, 5. junija.

Hišni posestniki so hoteli z urejanjem hišnih zaklonišč posebno v kletnih prostorih. Razen oken kleti so pred drobič bomb zavarovali tudi svetlobne jaskne na hodnikih, ki so pokriti z železnimi mrežami in priznami Luksfer, in sicer navadno na ta način, da so pred okna kleti in na pravkar omenjene svetlobne jaskne naložili vreče s peskom. Zaščita kletnih svetlobnih jaskov na hodnikih je pa nepotrebnost, ker drobič bomb ne padajo navpično, a zaščita kletnih oken koristi le tedaj, če je primerno urejena in v dobrem stanju. Te naprave so bile namreč ponekod narejene samo za silo ter so se začele vreče kvariti, iz njih pa vsipati pesek. Ponekod so te vreče in zaboji ter podobne varnostne naprave nameščene tako nerodno, da ovirajo in so tudi nevarne pasantom, posebno pa zvečer ob zatemnitvi. Najbolj pa ovirajo osebni promet zaslini izhodi na uličnih hodnikih, ker so zavarovani z lesenimi priznami in piramidami iz brun in desk, ki zapirajo skoraj vso širino hodnika, kakor n. pr. pred palačo Poštne hranilnice in drugod. Mestno poglavarstvo opozarja vse posestnike, da morajo vreče in zaboje med odprtinami kletnih oken urediti in poravnati v obsegu debeline zidu. Če so vreče raztrgane, naj jih obnove. Če pa vreče in zaboji pred hišami ovirajo promet, naj te naprave takoj odstranijo ter v bližini shranijo

Mrakovi

»Sinovi starega Rimljana«

V frančiškanski dvorani bo drevo ob 19.30 uprizorila »Mrakova igralska družina« Mrakove »Sinove Starega Rimljana«, ki je v tesni zvezi s Starem Rimljanom, tragedijo, uprizorjeno lani, s katero si je Ivan Mrak osvojil ne le občinstvo, temveč tudi našo kritiko.

Obeta se nam torej zanimiv večer: kot pri prejšnji drami, je tudi pri tej drami pozorišče staroslavna gostilna »Pri Starem Rimljanu«. V prvem delu trilogije je bila osrednja figura oče — v drugem, to je v »Sinovih Starega Rimljana«, so vsi trije sinovi. Usoda vseh treh sinov posebno Rudija, Rimljanovega prvorojenca, ki ga igra avtor sam, je nad vse pretresujoča ter tako prepričujoče podana, da drži gledalca od začetka do konca tragedije v stopnjujoči napetosti.

Mimogrede bodi povedano, da praznuje avtor g. I. Mrak s to tragedijo pomemben jubilej, saj so »Sinovi Starega Rimljana« deseto delo, s katerim stopa pred našo kulturno javnost.

Predprodaja vstopnic je pri blagajni frančiškanske dvorane danes, 5. junija, od 10—13 in od 15—17.

Koncerti vojaških godb

O vojaških godbah smo zadnjič objavili, kje in kdaj bodo igrane, sedaj je pa ta razpored spet nekoliko spremenjen. Godba 18. artilerijskega polka bo odslej igrala samo ob nedeljah od 11. do 12.30 na Aleksandrovi cesti pred Narodnim domom. Godba poveljstva mesta bo pa igrala vsako nedeljo in vsak četrtek od 18.30 do 20 ure v Tivoliju. Kar se tiče godbe 1. polka Sardinških grenadirjev, pa ostane vse pri starem ter bo igrala še dalje vsako soboto od 13 do 19 v Zvezdi, prav tako pa seveda vsak večer ob 20.30 nekaj izbranih komadov pred Prešernovim spomenikom. Poveljstvo pehotne divizije Sardinških grenadirjev si res prizadeva, da bi odlične vojaške godbe Ljubljani nudile čim več užikov ter bi ljubljancem spoznali vse lepote neprelopljive italijanske glasbene umetnosti. Pri vseh koncertih je vedno več hvalnih poslušalcev, ki svoje občudovanje po pravici izražajo z glasnim aplavzom. Pripomniti tudi moramo, da so tudi naši avtomobilisti in vozniki električne železnice pričeli upoštevati koncerte ter jih ne motijo več s hrupno vožnjo.

Na Ježici je včeraj gorelo

Ljubljana, 5. junija.

Včeraj popoldne je izbruhnil velik ogenj na posestvu upokojenega železničarja Josipa Avblja na Ježici. Sprva so se dvignili sami veliki črni dimi, kmalu za njimi pa so se pokazali nevarni ognjeni zublji, ki so segali visoko v zrak. V prav kratkem času je bila velika šupa in drvarnica v plamenih. Ognjeni zublji so začeli lizati že sedenjo zgradbo, ki stoji nedaleč od poslopja, ki so gorela. K sreči so domači in sosedje kmalu zapazili ogenj in začeli reševati iz gorečih poslopij vse, kar se je sploh odnesti dalo. Na pogorišče so takoj prihiteli domači ježenski gasilci, prihiteli pa so tudi gasilci iz Stožice. Z združenimi močmi so začeli gasiti ogenj. Uspejo jim je omejiti požar, da ni zajel še drugih poslopij. Rešili so tudi stanovanjsko hišo, čeprav se jo je ogenj že lotil. Drvarnica in šupa pa sta kljub vsem naporom zgoreli. Iz hleva so ljudje rešili vso živino, iz šupe pa orodje in vozove. Skoda je precejšnja, saj je ogenj uničil v šupi naloženo krmo in v drvarnici veliko drv. Kako je ogenj nastal, pa niso mogli ugotoviti. Morebiti gre za neprevidnost otrok.

Hlodi so ga podsuli

Ljubljana, 5. junija.

Na dvorišču tobačne tovarne so bili že precej časa naloženi veliki skladi hlodov. Te je bilo treba preločiti. Pri tem delu je bil zaposlen tudi delavec Franc Zidar. Včeraj proti dvajseti uri pa se mu je pri prekladanju dogodila nesreča. Naloženi hlodi so se kar nenadoma sesuli in ga pod seboj pokopali. Hlodi so mu zlomili ključnico, dobil pa je tudi nekaj drugih poškodb, katere pa ne bodo težje značaja. Ljubljanski reševalci so bili takoj poklicani in so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico.

Programma

che la banda dell' XI Corpo d'Armata, diretta dal S. Ten.

Maestro Di Zenzo Adolfo, svolgerà giovedì 5 giugno, nei giardini Tivoli, dalle ore 18.30 alle ore 20.

- 1^a Verdi — Ernani — Marcia.
- 2^a Bellini — Norma — Simfonia.
- 3^a Seppilli — La Nave Rossa — Fantasia dell'opera.
- 4^a Verdi — Aida — Atto 1°.
- 5^a Verdi — Giovanna d'Arco — Simfonia.
- 6^a Di Zenzo — 1^a Regg. fant. »Re« — Marcia.

Koledar

Danes, četrtek 5. junija: Bonifacij, šk. Petek, 6. junija: Kv. Norb.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta 47.

Slovenski violinist Miran Viher bo odigral jutri v petek, 6. t. m. zvečer ob 20 v mali Filharmonični dvorani svoj violinski koncert, na katerem bo izvajal naslednja dela: Corellijevo sonato v E-molu, Mozartov Koncert v d-duru, Respighijevo Sonato v h-molu, dve Škerjančevi skladbi: Nesodobno bagatelo in Lirčno bagatelo, svojo lastno skladbo Perpetuum mobile in dva Paganinijeva Kapricia v priredbi Simanovskega. Pri klavirju ga bo spremljal pianist Marjan Lipovšek. Opozarjamo na koncert domaćega violinista, ki je priznan umetnik na svojem instrumentu. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

Rdeči križ, odsek za socialno pomoč, vabi vse one, ki so zapustili domove zaradi vojnih dogodkov in bivajo sedaj v Ljubljani, da se zaradi evidence prijavijo v pisarno Rdečega križa, sekcija za socialno pomoč, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Na Linhartovi cesti bodo danes, v četrtek, dne 5. junija pričeli delati kanalizacijo od Tyrševe ceste proti Robbovi ulici ter bo zato morala biti cesta zaprta kakih 6 do 7 tednov.

ZSK Hermes — damska in moška lahkoatlet-ska sekcija. Sporočam vsem članicam in članom, da bo v petek 6. t. m. ob 20 v gostilni pri Sokolu (nasproti stolnice) važen članski sestanek, ki je obvezen za vse člane sekcije. — Načelnik.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Četrtek, 5. maja, ob 19.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red B.

Petek, 6. junija ob 15: »Krog s kredom«. Izven. Ljudska predstava. Znižane cene od 14 din navzdol.

Opera:

Četrtek, 5. maja, ob 19: »Faust«. Četrtek.

Petek, 6. junija ob 19: »Don Kihot«. Premira. Red Premierski.

P. n. gledališke obiskovalce opozarjamo, da je začetek vseh večernih predstav v Drami ob 19.30, v Operi pa ob 19. uri.

Pristna italijanska gracija, lahkost, humor, most in čustvenost so glavne odlike sodobne igre »Bog z vami, mlada leta!«, ki sta jo napisala Cammasio in Otilio in jo je prevedel Smiljan Samec. Dejanje se godi v Turinu v študentskih krogih in pokaže razvoj in konec mlade študentske ljubezni. V glavnih vlogah: Levarjeva, Kralj, Mira Danilova in Sever. Režiser: prof. Sest. Predstava drevo v četrtek ob 19.30 bo za red B.

E. I. A. R. Radio Ljubljana

Četrtek, 5. junija 1941-XIX: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi — 8 Napoved časa iz Rima, nato spored pesmi (glej zgoraj) — 8.15 Poročila iz Rima — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Slovenska glasba — 13 Napoved časa in poročila iz Rima — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Orkestralni koncert pod vodstvom Mo Petralia — 14 Poročila iz Rima — 14.15 Koncert v znamenju iz Nemčije — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Italijanska-brazilski koncert v znamenju — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Slovenska glasba — 20 Napoved časa in poročila iz Rima — 20.15 Operna glasba — 20.30 Prenos iz Rima, portugalska glasba — 21 Godalni orkester pod vodstvom Mo Manno — 21.15 Poročila v slovenščini, nato konec oddaje.

Petek, 6. junija 1941-XIX: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Slovenska glasba — 8 Napoved časa iz Rima, nato slovenska glasba — 8.15 Poročila iz Rima — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Pisana glasba — 13 Napoved časa in poročila iz Rima — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Orkestralni koncert pod vodstvom Mo Petralia — 14 Poročila iz Rima — 14.15 Slovenska glasba — 14.25 Nadaljevanje orkestralnega koncerta pod vodstvom Mo Petralia — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Klavirski koncert Maurizio Perrina — 17.45 Pevski koncert: Angelo Parigi, tenore — 18 Prekinitev oddaje — 19 Govorimo italijanski! Poučje o. prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Pevski spored (plošče znamke Cetra) — 20 Napoved časa in poročila iz Rima — 20.15 Slovenska glasba — 20.40 Pisana glasba pod vodstvom Mo Fragne — 21.15 Poročila v slovenščini, nato konec oddaje.

Charlie Chan v San Franciscu

»Vidi, vidi, to je pa zanimivo! Zakonski par Andberry! Ves večer se je zdelo, kakor da bo gospe Andberry dobila živčni napad. Bojazen pred temo utegne pomeniti tudi strah pred nečim drugim. Ali ni mogoče, da se je Eva Diran, seveda pod izmišljenim imenom, ponovno poročila in da živi sedaj v drugem zakonu?«

»Toda Eva Diran je bila blondinka,« je pripomnila Morrow.

»Res, snoči je bila Eliane Andberry črna kakor noč. Toda zdi se, da se da barva las navihtati spremenjati. To je stvar, katero opravi navaden lasuljar. Kar se pa oči tiče, je pa nekaj drugega... Toda gospe Andberry je imela plave oči... Oči, ki se niso skladale z barvo las, ki so bile črne, kakor krokarjeve peruti.«

»Vam pa nobena stvar ne uide,« je rekel Kirk.

»Gospe Andberry je odšla na teraso in videla tam nekega človeka na pomožni lestvi... Tako je vsaj ona pripovedovala... Ali pa je vse to resnica? Znabiti pa ona ve, da je le mož, ki je odšel na stopnice pokaditi cigareto, boljše izkoristiti svoj čas? Morda je tisti človek na

lestvi samo izrodek njene domišljije, da bi rešila svojega moža? Od kod potem rjasti madeži na njeni obleki? Ali se ni morda iz strahu nagnila čez ograjo, ki je bila vlažna zaradi večerne meglice? Ali pa se je sama spustila po pomožni lestvi? Ali razume, na kaj merim? Ali vas je sir Frederik prosil še za koga drugega izmed včerajšnjih gostov, da ga povabite na večerjo?« je vprašal Chan.

Kirk se je za trenutek zamislil.

»Prosil me je, naj povabim tudi Glorijo Garland.«

»To sem si tudi mislil. Gloria Garland... Po navadi se ljudje s takimi imeni ne rode... To že diši po izmišljenem imenu. Iz Peshawarja v Avstralijo je precej dobra zveza. In tej blondinki z modrimi očmi se je na stopnicah raztrgala biserna ovratica. Potem pa ste našli eno zrnce pod pisalno mizo sira Frederika.«

»Da,« je odgovorila Morrow, »vse to ne pričuje v korist gospodice Garland.«

»Preostaja nam še gospe Tapper-Brook,« je nadaljeval Chan. »Ta je spet bolj kostanjeva, vendar... kaj človek vsega ne ve... Ali je sir Frederik tudi

zanjo želel, da pride?«

»Ne, zdi se, da zanjo ni vedel.«

»Na poklic zahteva, da ne izpustimo niti najmanjše podrobnosti. Človek se spotačne ob kamenček, nikdar pa ob hrib. Povejte mi gospod, ali je sir Frederik povabil tudi polkovnika Beatma?«

»Ne, njega ni. Spominjam pa se tudi, kakor mi je ravno sedajle šinilo v glavo, da je bilo siru Frederiku celo neprijetno, ko je izvedel, da bo prišel na večerjo tudi polkovnik. Rekel sicer ni nič, toda to se je takoj videlo.«

»Položaj nam je sedaj jasen, gospodična Morrow. Vso pozornost morate posvetiti trem ženam: gospej Andberry, Garlandovi in Tapper-Brookovi. Vse te so približno takšnih let, v katerih je tudi Eva Diran, ali pa se samo meni tako zdi, ker je v današnjih modernih časih in pri napredku lepote umetnosti precej težko zadeti leta starosti. Ali so bile same te tri ženske med gosti?«

»Se ena, ki pa ni bila gost,« je prijavila gd. Morrow.

Chan je presenečen odgovoril:

»Ne vem, kaj mislite.«

»Spominite se, da nam je gospodična iz dvigala pripovedovala o neki uradniški kalkutske voznici, katere pi-

sarne so spodaj na dvajsetem nadstropju.

Gre za neko Lillo Baar. Snoči je tam delala.«

»Točno, sedaj se spominjam,« je odgovoril Chan. »Reporter Ranken je bil pred nekaj trenutki pri meni. Povedal mi je, da je predvčeršnjim obiskal sira Frederika. Ravno v trenutku, ko je hotel stopiti v pisarno, je od tam odšla neka ženska, ki je jokala. Videla je, da je potem vstopila v pisarno voznice družbe. Po vsem tistem, kar mi je Ranken pripovedoval, je bila ta ženska blondinka.«

Chanov obraz se je zresnil.

»Paziti morate tudi na to četrto žensko. Stvar dobiva nenavaden obseg. Koliko zapletov bo treba tukaj razvozlati! Vi pa se nahajate sredi vsega tega kot biser sredi peska.«

Chan je tedaj vstal:

»Zal mi je, gospodična, toda moja ladja bo v kratkem dvignila sidro...«

»Samo še eno besedo, gospod Chan, vi ste posebej poudarili najdbo letnega poročila Cosmopolitan Cluba, ki je ležalo zraven trupla sira Frederika. Ali še vedno mislite, da je to dejstvo važno?«

»Ta mala knjiga me je nenavadno vznemirila. Tisti hip mi je padla v glavo misel, da bi s to knjigo podražil Flaneryja. Vem, da je on popolnoma nesposoben, da bi rešil kakšno tajnost, ki jo tudi

jaz najbrž ne bi znal razvozlati.« Chan je pogledal na uro.

»Nič več vas ne bom zadrževala,« je z vzdihom pripomnila. »Dosti dela imam, a navzlic temu se ne morem odločiti, da bi se ločila od vas. Če vam nisem v napoto, bi vas rada spremlila do ladje. Morebiti se bom spet spomnila še drugih vprašanj, na katere bi vi lahko odgovorili.«

»S čim sem zaslužil tolikšno srečo? Cisto sem zmeden. Gospod...«

»Tudi jaz vas bom pospremil. Rad gledam ladje ko odhajajo. Saj bi prav za prav moral postati trgovski potnik.«

Chan je vzel svoj kovček, plačal hotelski račun, kakor so se vsi trije usedli v taksi, ki je stal pred hotelom.

»Sedaj, ko se približuje trenutek mojega odhoda, mi je žal, da moram zapustiti ta bogati kraj. Tukaj se mi je sreča nasmešnila,« je epigovoril Chan.

»Zakaj pa potem odhajate?« je vzkliknil Kirk.

»Dolgoletne izkušnje mi narekujejo, da se usodi ne smem upirati. Sicer bi mi odrekla za vselej svoj smehljaj.«

»Ali se boste spetoma kje ustavili?« je vprašal Kirk. »Ladja bo odplula šele čez pol ure.«

(Dalje.)

Krompirjev kruh in njegove odlične lastnosti

Poskusi so pokazali, da je izredno rahel, skoraj bel, okusen, zdrav in da ostane dolgo časa svež

Kakor poroča »Il Popolo d'Italia«, bodo z odlokom kmetijskega ministra začeli pri peki kruha uporabljati tudi krompir. Odstotek krompirja v kruhu pa bo v gotovem, točno določenem razmerju z odstotkom koruzne moke ali enotne mešanice moke. Ko bodo začeli mešati med kruh tudi krompir, bo tudi mešanica moke drugačna, kot pa je bila do zdaj, to pa seveda v razmerju s tem, koliko krompirja bodo peki med kruh zamesili. Krompirja, ki ga bo dovoljeno dodati mešanici moke, bo smelo biti najmanj 10, največ pa 20 odstotkov, in sicer v skladu z razpoložljivostjo krompirja, stopnjo mešanice pšenične in koruzne moke. Seveda se pri tem ne sme prekoračiti normalna poraba tega pridelka. Prepovedano pa bo mešati med kruh letošnji novi krompir.

Dosedanji poskusi so pokazali, da je uporaba krompirja za kruh prinesla dokaj zadovoljive aspehe na polju splošne prehrane kakor tudi v zdravstvenem oziru ter na polju splošnega gospodarstva. Takšne poskuse so v zadnjem času delali že po raznih italijanskih pokrajinah. To pa so bili seveda le poskusi.

Po notranji barvi delimo krompir predvsem na dve vrsti, v belega in rumenega. V takšni barvi se nam namreč kaže, če ga prerežemo. Okus kruha, ki smo mu pridelali bel ali rumen krompir, pa je skoraj popolnoma enak. Le po barvi se tak krompirjev kruh razlikuje, če je v njem bel ali rumen krompir. Če smo kruhu pridelali bel krompir, dobimo posebne vrste belo barvo, tako da se zdi, kakor da bi bil iz mešanice najfinjše bele moke in bikarbonata. Kruh je rahel kot goba, poln lukenj ter je zelo okusen. Kdor ga vidi, se nehote začudi: »Glej, kako lep kruh je to!« Če hočemo, da je kruh lep bel, ni treba, da bi mu pridelali čim manjšo količino krompirja. Tudi če ga je v njem precej, ne izgubi dosti na barvi. Če pa uporabljamo v ta namen tako imenovani rumeni krompir, dobimo po njem tudi kruh nekako posebno rumeno barvo, toda zaradi tega ni prav nič slabši kot pa kruh iz belega krompirja. Prav tako je rahel, poln lukenj in izredno okusen. Vseh teh lastnosti pa te vrste kruh ne izgubi, čeprav mu primešamo nekoliko večje količine krompirja.

Velika skrivnost okusa krompirjevega kruha pa je v tem, če je pravilno osoljen. Več soli je treba za kruh iz belega krompirja in za takšnega, ki ima v sebi več vode, manj pa za kruh, ki je iz rumenega krompirja in ki je bolj gost in zato tudi trši in težji.

Kdo ga je prvi pekel

Kruh, ki je na ta način pečen iz mešanice moke in krompirja, vsebuje vse najboljše lastnosti. Po teži je lahek, na drugi strani pa je tudi lahko prebavljiv, redilen, pa tudi zdrav, kakor trdijo ugledne, za takšne stvari pristojne osebnosti ter to njihovo mnenje potrjujejo tudi ljudje, ki tak krompirjev kruh uživajo. Pred nekaj leti je namreč poskusil neki milanski pek, po imenu Giovanni Giani, peči kruh, ki mu je prinesel tudi krompir. Poskus se mu je tudi posrečil. Zato se je Giani obrnil na oblast, naj mu v večjem obsegu dovolijo delati takšne poskuse in seveda kruh tudi prodajati ljudem. Njegova prošnja je bila uslišana ne morda le zaradi tega, ker je krompirjev kruh res dober in so ga kot takšnega priznale tudi pristojne oblasti na podlagi natančne kemične analize, pač pa tudi zato, ker tak način izdelovanja kruha lahko v znatni meri zmanjša potrošnjo moke, kar je vsekakor velikega pomena.

Postopek pri izdelovanju takega kruha je dokaj enostaven. Najprej je treba skuhati krompir, ga zmečkati in narediti iz njega nekako krompirjevo testo. Potem se polagoma dodaja moka in vse skupaj lepo zmesi. Predno je mešano testo dobro zgneteno, ga je treba samo s slano vodo primerno osoliti in dodati kvasa, potem pa testo pustiti da vzhaja ter ga nato vsaditi, to se pravi dati v peč. Tako pečeni kruh ima poleg vseh že navedenih dobrih lastnosti tudi še to prednost, da ostane dolgo časa svež.

Zaradi vsega tega na dvoma, da bodo ljudje radi segali po krompirjevem kruhu, verjetno še dokaj raje kot po tistem, ki ga peki pečejo iz same moke.

Električni stroj za razkuževanje knjig

Priprava, ki prelistava knjige ter obriše vsak list posebej

Tudi knjige, ki potujejo skozi toliko različnih rok, kaj lahko postanejo prenašalke bacilov raznih nalezljivih bolezni. Z nešteto krat je bilo govora o tem, da bi se knjige na kak način razkužile, toda vsi dosedanja poskusi in načrti so padli v vodo. Niso še našli primerne načina, kako bi se dalo na tisoče in stotine knjig po velikih in manjših knjižnicah očistiti nesnage. Med tesno stisnjenimi knjižničnimi listi ni nikdar dovolj potrebne zraka. Tako se je zgodilo na primer, da niti veliki požari, ki so zajeli knjižnice, niso mogli povsem upeliniti knjig, to pa vprav zaradi tega, ker med listi v knjigah ni dovolj zraka in tako ogenj ni imel dovolj »duška«, kakor pravijo.

Pred nedavnim je zbudila veliko pozornost novica iz Stockholma, da se je neki tvrdki posrečilo iznajti pripravo, s katero je mogoče knjige

razkužiti. Nov izum sestoji iz zaboja, ki je neprodušno zaprt in v katerega je mogoče spraviti 300 do 500 knjig razne velikosti. V skrinji je postavljen električni stroj, ki sam prelistava knjige, obenem pa s pomočjo tanke tkanine obriše vsak list posebej in tako prežene vse bacile in knjigo očisti vse nesnage, ki bi kvarno vplivala na knjigo. S tem novim izumom so naredili že nekaj poskusov, ki so se dobro obnesli, le malo bo treba te priprave še izpopolniti, pa bodo povsem odgovarjale svojemu namenu in jih bodo potem tudi v večjem številu začeli izdelovati. Stroj za razkuževanje knjig si bodo potem prav gotovo nabavile vsaj tiste večje knjižnice, kjer je kaj res dragocenih knjig, ki bi jih bilo škoda, da bi jih zob časa le prezgodaj »prebral«.

naravnih barv od rumene do temno zelene. Upajo, da bodo v kratkem lahko gojili bombaževce kakršnekoli barve.

Vsekakor bi tak uspeh pomenil pravečato revolucijo v bombažni industriji. Nič več ne bo treba toliko stroškov in kompliciranega postopka pri barvanju bombaža. Barvat ga sploh ne bo več potrebno, ker bo na razpolago bombaž v najrazličnejših naravnih barvah. Ker pa bo toliko manj stroškov, se bo bombaž lahko tudi zelo pocenil. Tkanine iz naravnega barvanega bombaža bodo imele tudi še to prednost, da zlepa ne bodo obledele.

Radijska postaja v Kolosvaru začne z lastno oddajo

V nekaj dneh bo radijska postaja v Kolosvaru, ki je zvezana z budimpeštansko, spet začela z lastno oddajo. Po zasedbi Transilvanije so madžarske oblasti kolosvarske radijske postaje primerno preuredile, da bo lahko zadostila sodobnim potrebam. Zdaj potekajo pogajanja, da dobi ta postaja popolno samostojnost. Iz Budimpešte poročajo, da pogajanja ugodno napredujejo.

Zahtevajte povsod naš list!

zali z našim letom. Toda ni mogoče ugotoviti otoka v teh razrezah obal in zalivov, ki jih burka besno morje, v tem rjovenju vetra, ko temni oblaki že spajajo v eno samo mračno odejo zrak in vodo. Tvoja senca naj nas varuje, junak iz tisoč bitk, znamenje prostovoljstva in znamenje sna, ki ga je naš rod sanjal po odrešenju! Toda zastojni iščemo malo in ljubko pristančišče Torres, ki po navadi pozdravlja plovce v zraku, s spogledljivim lokom svojih belih hišic. Od Korzike vidimo ostre točke. To je Sardinija, ki je vsa pokrita z oblaki. Glej otok Asinara, ki se prikazuje in izgine. Je še bolj mrka, kakor ponavadi. Tam so pokopani avstrijski vojni ujetniki, ki so jih pripeljali Srbi med svojim žalostnim umikom in ki so umrli od lakote in kolere, ko so prišli sem.

Ura je devet in dvajset minut.

Za hrbitom pustimo Bonifacijev preliv in se zapodimo na vedno bolj grozeče morje. Oblaki se nižajo. Dež je vedno vztrajnejši. Zarivamo se v zmešnjavo nevihte. Pol ure ne vidimo več morske gladine. Potem se spet prikaže, da nam da bežen privid o svoji divji besnosti. Vračamo se spet v meglo.

Stroji se morajo razmakniti drug od drugega, da se ne bi zadeli. Oblaki se spuščajo prav do vode. Veter jih bije v razuzdanem plesu. Težko je in veliko truda zahteva, da obdržimo smer. Voda škrebota na strojih.

Bitka traja poldruge ure, potem se nam vrne jasno nebo in sonce. Morje pod nami je nenadno spokojno.

Vse do tega trenutka sem preklinjal vremenska poročila. Zdaj pa mi je, da bi jih blagorval. Morda tvorita dve uri, ki smo jih leteli v burji, le nenadno in nepredvideno prikazen, ki je kratko trajala. Vsekakor smo prišli iz nje zmagoviti. Kadar je slabo minilo, misliš tako samo na dobro.

Tako sem premišljal in se veselil lepega sredozemskega sonca ter si ustvarjal, da nas bo spremljalo do cilja. Nisem zapazil, da ta privid jasnine ni bil drugač, kakor »oko v orkanu«, prikazen, ki jo pomorščaki prav dobro poznajo.

Z razstave slovenske moderne umetnosti v Jakopičevem paviljonu

Razstava je odprta dnevno od 8 do 19. Pri blagajni je na razpolago lep ilustriran katalog s petnajstimi reprodukcijami.

Obisk toplo priporočamo.

Maksim Sedej:

Na vrtu — Nel giardino

S clevelandske razstave najnovejših iznajdb

Pokojnik »govori« iz groba, riba pa zvoni, kadar se ujame

V Clevelandu so te dni odprli zanimivo razstavo, na kateri so razkazali najnovejše praktične iznajdbe. Kakor za vsako razstavo, ki pomeni nekaj posebnega, tako je bilo tudi za to dokaj zanimanja ne samo med bližnjimi domačimi, pač pa tudi med ljudmi od daleč, ki za takšne stvari niso nikdar prav preveč varčevali, oziroma jim ni bilo treba varčevati z denarjem. Pravijo, da je to razstavo v Clevelandu že takoj prve dni obiskalo na tisoče in tisoče ljudi, ki so kaj zadovoljni spet odhajali domov.

Koliko akademikov je padlo v prejšnji svetovni vojni

Nemški časopisi so zadnjič prinesli številčne podatke, ki kažejo, koliko žrtev je zahtevala prejšnja svetovna vojna med akademsko mladino. Pravijo, da je v tej vojni od 1914 do 1918 padlo od 1942 katoliških bogoslovcev 499 ali 25,2 odstotkov, od 10.686 pravnikov 2730 ali 25,5%, od 14.347 medicincev 2101 t. j. 14,6%, od 23.752 filozofov 5386 ali 22,5%. Iz teh števk se vidi, da je v prejšnji svetovni vojni bilo med vsemi temi študenti razmeroma največ žrtev vprav med bogoslovci.

»Čez 200 let bodo na svetu sami norci«

Iz Newyorka poročajo o čudnih računih, ki se jih je pred nedavnim lotil nek Amerikanec. Po njegovih ugotovitvah na svetu že čez dve stoletji ne bo več pametnih ljudi, pač pa bodo povsod sami norci, ali vsaj duševno bolj ali manj obremenjeni ljudje.

Svoje trditve ta ameriški učenjak opira na številčne podatke, ki jih je zbral in ki se nanašajo na prejšnje čase. Tako pravi med drugim, da je bil na primer leta 1895 vsak 535. človek neumen, leta 1897 vsak 312, v letu 1926 pa že vsak 150. Na podlagi teh števk prihaja ta ameriški računar do zaključka, da bo leta 1977 že vsak stoti človek na svetu duševno obremenjen, leta 2141, torej točno po dveh stoletjih, pa da bodo na svetu že sami norci.

Pred uvedbo korporativnega reda v Romuniji

Bukarešta, 5. junija. s. Prihodnje dni bo general Antonescu preuredil svojo vlado ter nadomestil s tehnični in politiki generale, ki so bili od letošnjega januarja na ministrskih mestih. S tem bo vlada generala Antonescu dobila značaj narodne slege, ker si je že zagotovila sodelovanje vseh zastopnikov romunskega nacionalizma. Hkratu bo razglašena nova ureditev romunske države, po kateri bo odpravljen parlament ter ustanovljeno narodno zastopništvo po korporativnih načelih.

Po angleških uradnih statistikah, ki jih je izdalo ministrstvo za zdravstvo, so do zdaj poslali iz predelov, ki so zlasti izpostavljeni letalskemu bombardiranju, 1.350.000 žensk in otrok.

Bolgarska vlada je razpisala novo narodno posojilo v znesku dveh milijard levov za potrebe državne obrambe.

Užijajmo več špinaca

Špinaca ima v našem stanju poleg leče največ hranilnih snovi, poleg tega pa še mnogo železa, zaradi česar je posebno priporočljiva za slabokrvne otroke. V špinaci dobimo tudi mnogo apna, magnezije, fosfora, žvepla in klor. Materino mleko, ki je najidealnejša hrana, vsebuje petkrat manj hranilnih snovi kot špinaca. Zato jo priporočajo zdravniki zlasti slabokrvnim in bledičnim osebam. Špinaca je zelo lahko prebavljiva in posebno primeren za okrevajoče bolnike. V sebi ima mnogo snovi, ki raztapljajo, čistijo kri in ženo na vodo. Zaradi tega predpisujejo novejši zdravniške publikacije špinacni sok pri kroničnih kožnih spuščajih in skorbutu (1 krat na dan po 1 žličko).

Pri nas je špinaca dobro znana kot prva pomladna povrtnina. Špinaci ugaja topla, rahla zemlja, ki mora biti prejšnje leto dobro pognojena s starim gnojem ali kompostom. V mokri in kisli zemlji špinaca zgine.

Za pomladansko rabo posejemo špinaco že meseca septembra in oktobra. V ta namen vzamemo »Eskimo« in »Novozelandsko«.

Ako je vreme suho, prebijejo rastline zimo zelo ugodno. Pri mokrem vremenu pa rade zginejo. Meseca marca sejemo »Viktorijo«, ki dozori poleti. Za junijsko setev posebno priporočamo vrsti »Danski kralj« in »Matador«, ki ju bomo imeli čez vso jesen ter zgodaj spomladi.

Seme sejemo v dobro obdelano zemljo v vrste po 25–30 cm narazen. Za 1 kv. meter rabimo 3–6 gramov semena. Špinaci ni treba posebno obdelovati ter zadostuje, da jo večkrat oplevemo in okopljemo. Ker porabi špinaca iz zemlje silno veliko hranilnih snovi, ji moramo dobro pognojiti.

Mnogo manj znana je pri nas »Novozelandska« špinaca, ki je okusnejša nego navadna. Sejemo jo meseca februarja v toplo gredo ali zabojčke, ker težko kali. Lahko jo sejemo tudi jeseni. Za manjše družine zadostuje, če si kupijo pri vrtnarju konec maja ali v začetku junija okoli 15 rastlin, ki jih posade na gredico v dve vrsti po 50 cm narazen. Ugodno se razvija le v dobri, močno pognojeni zemlji. Ako ji zemlja prija, se razraste, da pokrije tudi 1 kv. meter površine. Navadno se zaseje kar sama, lahko pa nabereimo v jeseni semena, kolikor hočemo.

Špinace ne pulimo, marveč obrezujemo in to takoj, ko je listje razvito. Tako lahko isto rastlino obremo večkrat. Če pa obiramo prepozno, se ne razvije drugo listje.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

Let nad Tirenskim morjem se v jutranjem soncu razvija v začetku in idealnih okoliščinah. Na morju ni drugega, kakor nekaj belih trikotnih jader. Valovi utripajo kakor tančica pod dihom vetra, ki prihaja s severa, ter pošiljajo sem, do naših radovednih oči bleščeče bodice svojih odsevov, ostre odseve sonca. Ta trenutek so dovoljene najradostnejše napovedi, najbolj lahkomiselna upanja, najlahkotnejše misli.

Na desni zagledamo romantični otok Montecristo, gruho skalovja, ki ga z vseh strani oblija zmagoviti morsk valovi. In to je poslednji pogled na zemljo brez oblakov, katerega nam je usoda namenila.

Krenemo proti otokom Vegezi ob ustju ožine med Sardinijo in Korsiko. Blizu otokov, ki se oznanjajo od daleč iz megle, postaja veter močnejši. V začetku se ne vzmernjamo zaradi tega, zakaj znano je, da se ni še nikdar nobenemu letalu posrečilo preleteti Bonifacijevega preliva, ne da bi se moral boriti zoper zračne tokove, ki besno ggrajo iz njega. Toda kmalu se obzorje nagne z oblaki. Sonce izgine. Velike kope pokrivajo nebo. Letenje je v bližini ožine zelo razburkano. Na morju, ki je dobilo blede barvo, se bočijo veliki, viharji valovi.

Zdaj dežuje in vodni zastor nam jemlje pogled na otok Maddalena, ki se mi je tolikokrat prikazal na blazini pen, ki ga neprenehoma obdajajo. Na otoku so plitve vojašnice in rdečkasti tržički, prednja pomorska straža Italije.

Zbogom, beli mornarji, ki nas gotovo pozdravljate z vihtenjem zastav. Od tu gori, iz srede oblakov, vas ne moremo videti, pa ste le poslednjo živo znamenje domovine na morju.

Iščem otok Caprera, kjer spi plavalci lev, ki je ime Italije ponesel na višine epopej, na oba ta svetova, ki ju bomo zve-

Okrog in okrog so se vsepovsod zbirali črni in pošastni oblaki ter se valili, da zadušijo sonce. Kmalu so ga zmagali ter nas spet vzeli v svojo spolzko, strašno tesnobo. Vse, kar smo trpeli pri letu nad ožino in potem, ni bilo nič v primeri s tem, kar nas je čakalo.

Skoraj dve uri so se stroji borili na življenje in smrt s podivjanim inaravnimi silami. Narava je spustila z verige vse svoje skrivnostne sile, neukrotljive in divje, ter jih vrgla zoper nas.

Veter nas je zapiral v prostoru ter nas slepil, da stojimo. Potem pa je kar nenadno popustil v objemu in strmoglavljali smo za desetine metrov v zračne praznine, globoke kakor vodnjak, kateremu ne vidiš dna. Potem nas je nosil po svojih vrtincih in nas bil s svojimi udarci. Stroj se je »snemal«, se zibal, se vzpenjal, kakor da je muhast, ko se je izgubil v nestanovitnem ozračju. Delal je strahotne skoke.

Dež je bil tako hud, da smo strmelj, kako se mu moru upirati tkanina na krilih. Videti ni bilo nič. Kadar se je med oblakom in oblakom prikazalo morje, smo pod sabo videli valove, visoke kakor gore.

Ta trenutek me je bil strah do obupa: morda bo šel atlantski polet po vodi prav pred prvim kosom poti.

Ali bomo lahko obdržali oblast nad stroji? Če bi ta trenutek odpovedal kateri motor, bi bila stroj in posadko zajela nevihta in jih požrlo morje. Vse skrivne misli, ki jih človeku vzbujajo zla sreča, so mi prihajale na um. Morda ne bi bili smeli oditi. Morda se je polet rodil pod nesrečno zvezdo.

Sunek vetra je tako silovito zagrabil moj stroj, da ga je dvesto do tristo metrov daleč vleklo tik nad površjem vode. Po čudežnem naključju se je stroj spet vzdignil, ko sem že mislil da sem izgubljen. S težavo smo se spet vzpeli, ne da bi bila besnost nevihte kaj odjenjala.

(Nadaljevanje sledi.)